

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Viite: 2024 II LTAE (HE 54/2024 vp)

Vuoden 2024 toinen lisätalousarvioesitys

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle esitetään nimellisesti noin 120 miljoonan euron lisäystä vuoden 2024 toisessa lisätalousarvioesityksessä. Todellinen lisämäärärahan tarve on kuitenkin vain noin 1 miljoona euroa, koska esitykseen sisältyy 60 miljoonaa euroa uudelleen kohdennettavia merenkulun tukien takaisinperintöjä, noin 51 miljoonaa euroa CEF-tukien maksatuksia ja runsaat 8 miljoonaa euroa määrärahojen uudelleenbudjetointeja niiden käyttöaikojen pidentämiseksi.

Lisätalousarvioesitys pitää sisällään useita uusia väylähankkeita. Perusväylänpitoon esitetään 1,45 miljardin euron valtuutta maantielauttaliikenteen vähintään 20 vuotisille palvelusopimuksille. Lisäksi esitykseen sisältyy merenkulun tukia ja eräitä momenttien välisiä määrärahojen siirtoja.

Hallitus esittää seuraavien uusien väylähankkeiden aloittamista momentilla 31.10.77 Väyläverkon kehittäminen siten, että hankkeiden vuoden 2024 määrärahatarpeet katetaan sitomattomasta hankevarauksesta, jota lisää saatujen CEF-tukien maksatusten tulouttaminen samassa lisätalousarviossa tulomomentille 12.31.10:

- Vt 11 Koiviston silta ja Pikkuhaaran silta, Pori ja Ulvila**, 16 miljoonan euron valtuus ja 11,745 miljoonan euron määräraha vuodelle 2024. Määräraha saadaan tulouttamalla CEF-tukien maksatuksia. Hankkeessa uusitaan Kokemäen joen huonokuntoiset ja kantavuudeltaan puutteelliset sillat, mikä parantaa huoltovarmuutta ja sotilaallisen liikkuvuuden mahdollisuuksia sekä lisää tieliikenteen turvallisuutta.
- Vt 21 Ailakkalahti-Kilpisjärvi Enontekiö**, 4,2 miljoonan euron valtuus ja 4,2 miljoonan euron määräraha vuodelle 2024. Määräraha saadaan tulouttamalla CEF-tukien maksatuksia. Vt 21 on tärkeä yhteys Jäämerelle ja sen merkitys on kasvanut Suomen Nato-jäsenyyden myötä.
- Vt 3 Moreenin eritasoliittymä, Hämeenlinna ja Janakkala**, 5,04 miljoonan euron valtuus ja 1 miljoonan euron määräraha vuodelle 2024. Määräraha saadaan tulouttamalla CEF-tukien maksatuksia. Rakennetaan valtatielle 3 uusi eritasoliittymä, joka kytkee Moreenin yritysalueen nykyistä sujuvammin päätieverkkoon.
- Vt 15 Kotkan sisääntulotie (Hyväntuulentie)**, 8,17 miljoonan euron valtuus ja 1 miljoonan euron määräraha vuodelle 2024. Vt 15 on pääyhteys Kotkan satamaan, joka on yksi Suomen vilkkaimpia ja siten erittäin merkittävä huoltovarmuuden kannalta. Hanke parantaa sataman yhteyksiä pääväyläverkkoon ja lisää kuljetusten sujuvuutta.
- Vt 3 ja Vt 19 liittymäjärjestelyjen parantaminen Jalasjärvellä Kurikassa**, 11 miljoonan euron valtuus ja 1 miljoonan euron määräraha vuodelle 2024. Rakennetaan eritasoliittymä, joka parantaa risteysalueen välityskykyä sekä lisää liikenteen turvallisuutta.

Lisäksi lisätalousarvioesityksessä osoitetaan yhteensä 22,925 miljoonaa euroa saatujen CEF-tukien maksatuksia aiemmin aloitetuille käynnissä oleville väylähankkeille seuraavasti: 1,486 miljoonaa euroa hankkeelle Espoon kaupunkirata, 12,283 miljoonaa euroa hankkeelle Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisääminen 2. vaihe, 4,137 miljoonaa euroa hankkeelle Kupittaa-Turku kaksoisraiteen ja Turun ratapihojen rakentaminen, 1,341 miljoonaa euroa hankkeelle vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentäntien liikennejärjestelyt, 1,15 miljoonaa euroa hankkeelle vt 4 Hirvas-Rovaniemi-Vikajärvi ja 2,528 miljoonaa euroa muun kehittämisen hankesuunnitteluun.

Hallitus esittää hankkeen Kuopion ratapihan parantaminen 1. vaihe valtuuden tarkistamista 1,5 miljoonalla euroalla 42,0 miljoonasta eurosta 43,5 miljoonaan euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu aiemmin arvioitua suuremmasta muutostöiden määrästä ja se esitetään katettavaksi muilta saman momentin hankkeilta säästyvistä määrärahoista. Lisäksi hallitus esittää valtuuden käyttöä koskevan ehdon muutosta hankkeelle Espoon kaupunkirata. Vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa myönnetyn 41 miljoonan euron valtuuden korotuksen käytön ehtona olisi, että Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta ovat päättäneet Rantaradan varrelle rakennettavan lähijunaliikenteen varikon kaavoituksen aloittamisesta vuoden 2024 loppuun mennessä.

Hallitusohjelman investointiohjelman (E-liite) hankkeista esitetään aloitettavaksi seuraavat hankkeet (momentti 31.10.77 Väyläverkon kehittäminen):

1. **Vt 5 Leppävirta-Kuopio**, 180 miljoonan euron valtuus. Yhteysväli kuuluu valtakunnallisesti merkittävään pääväyläverkkoon ja on nykyisellään kapea, mäkinen ja mutkainen. Hanke parantaa merkittävästi liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta sekä elinkeinoelämän kuljetusten varmuutta.
2. **Vt 8 Edsevä-Lepplax**, 24 miljoonan euron valtuus. Hanke parantaa liikenteen sujuvuutta sekä satamien ja rannikon kaupunkien saavutettavuutta.
3. **Rantaradan kehittäminen välillä Karjaa-Kauklahti**, 30 miljoonan euron valtuus. Hankkeessa tehdään sillan, ratarakenteiden ja turvalaitteiden korjauksia, asema-alueiden esteettömyyteen liittyviä parantamistoimia sekä eräitä suunnittelutoimia ja esiselvityksiä (mm. Inkoon satamaraide).

Vuoden 2024 talousarviossa hallituksen investointiohjelmasta Suupohjan radan suunnitteluun myönnetystä 5 miljoonan euron valtuudesta esitetään peruutettavaksi 4,992 miljoonan euron sitomaton osuus. Lisäksi esitetään peruutettavaksi käyttämätön 992 000 euroa hankkeelle vuoden 2024 talousarviossa myönnetystä 1 miljoonan euron määrärahasta. Metsä Board Oyj on ilmoittanut, ettei se toteuta Kaskisten kartonkitehdashanketta, jolloin ratainvestointi jää kannattamattomaksi.

Perusväylänpidon momentille 31.10.20 esitetään Varsinais-Suomen ELY-keskukselle valtuutta tehdä maantielauttaliikenteen palvelusopimuksia vähintään 20 vuoden mittaiselle sopimuskaudelle siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 1,45 miljardia euroa. Valtuus ei aiheuta lisämäärärahatarvetta, koska maantielauttaliikenteen vuosikustannusten arvioidaan sopimusten uudistamisen jälkeen pysyvän nykyisellä noin 60 miljoonan euron tasolla tai alittavan nykytason. Aiempaa pidempien sopimusten on tarkoitus mahdollistaa lauttakaluston

uudistaminen, joka lisäisi energia- ja kustannustehokkuutta sekä vähentäisi päästöjä. Maantielauttaliikennettä on 40 lauttapaikalla eri puolilla Suomea.

Momentille 31.20.51 Avustukset liikenteen ja viestinnän palvelut esitetään EU-komissiolle tehtyyn valtiontukikanteluun ja asiasta komission kanssa käytyihin neuvotteluihin perustuen 60 miljoonan euron määrärahaa ja vastaavasti tulomomentille 12.31.99 esitetään aiemmin myönnettyjen avustusten takaisinperintöihin perustuen 60 miljoonan euron tuloarviota. Menomomentin määräraha ja tulomomentin tuloarvio liittyvät varustamoille vuosina 2020-2022 covid 19-pandemian perusteella myönnettyjen tukien takaisinperintään ja uuden tuen myöntämiseen. Tukia saisi myöntää uudelleen yhteensä enintään sen verran kuin niitä on takaisinperitty. Valitettavasti lisätalousarvioesityksen momentin 31.20.51 päätösosan kirjaus on puutteellinen. Ministeriö pyytää, että valiokunta tekisi momentin 31.20.51 päätösosan kolmannen kappaleen viimeiseen lauseeseen punaisella merkityn lisäyksen, jonka mukaan ”Valtionavustusta voidaan myöntää yhteensä enintään yhtä paljon kuin meriliikenteen tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (548/2020) perusteella myönnettyä valtionavustusta ja markkinaperusteista korkoa on takaisinperitty”. Menomomentin 31.20.51 päätösosan kirjauksella on yhteys tulomomentin 12.31.99 kirjaukseen ja ministeriön pyytämän lisäyksen jälkeen meno- ja tulomomentin kirjatukset vastaisivat toisiaan.

Momentilla 31.10.30 Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin peruutetaan 2,5 miljoonaa euroa vuoden 2022 talousarviossa myönnettyä määrärahaa ja myönnetään vastaava summa uudelleen määrärahan käyttöajan pidentämiseksi. Määrärahasta osoitetaan 1,5 miljoonaa euroa Turun raitiotien suunnitteluun ja 1 miljoona euroa lähijunaliikenteen varikoiden suunnitteluun hankkeiden viivästymisestä johtuen. Momentilla 31.10.31 Eräät avustukset peruutetaan 5,776 miljoonaan euroa vuoden 2022 talousarviossa myönnettyä määrärahaa ja myönnetään vastaava summa uudelleen määrärahan käyttöajan pidentämiseksi. Kuntien käpy-hankkeet ja siten valtionavustuksen maksatus on viivästynyt mm. valituksista johtuen.

Lisätalousarvioesitykseen sisältyy eräitä teknisiä momenttien välisiä siirtoja. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom toimintamenoista (31.01.02) siirretään 166 000 euroa liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenoihin kahden henkilön virkojen siirtoon liittyen. Lisäksi Traficom toimintamenumomentilta siirretään 173 000 euroa ulkoministeriön toimintamenoihin (24.01.01) erityisasiantuntijan tehtävän rahoittamiseen Suomen pysyvässä Nato-edustustossa sekä 80 000 euroa momentille 31.20.51 tiedonvälityksen ja uutismedioiden tukeen. Siirto liittyy valtionavustuksen maksamiseen vuoden 2023 hakuprosessissa huomioimatta jääneelle, mutta avustukseen oikeutetulle hakijalle.

Osakehankinnat-momentille (31.01.88) lisätään 11,236 milj. euroa, joka on aiemmin myönnetyn CEF-tuen maksatusta Turun tunnin juna -hankkeelle ja siirretään hankkeen käyttöön Länsirata Oy:lle